

Statsstøtten til modernisering af slagtesvinestalde tredobles

Endnu flere svin i Danmark

Årets tilskudsordning til modernisering og nybygning af slagtesvinestalde i Danmark løb fra den 5. maj til den 6. august. Beløbet var på 85 mio. kroner og ville række til etablering af op imod 90.000 nye stipladser. Søgningen var så stor, at regeringen nu har valgt at tredoble årets pulje til 250 mio. kroner, og dermed til tre gange så mange stipladser. 89 landmænd har søgt om i alt 401 mio. kroner, så med en tredobling af støttekronerne kan meget af det ansøgte nu imødekommes.

Under påskud af "grøn klimastøtte" bliver de store svineavlere begunstiget med op til 25 % af byggeudgifterne. Regeringen greenwash'er en syg kødproduktion, hvor samfundet poster penge i et bundløst hul til glæde for kødglade kinesere og danske svineproducenter. Tilbage står den danske befolkning (og natur) med alle generne, forureningen og regningen for samme. Og borgere i landdistrikterne, som bor tæt på de intensive svinefabrikker, betaler dobbelt – både med pengepungen og med helbredet.

De store favoriseres

Der er ingen fornuft i at støtte større og flere svinefabrikker. Godt nok forurener nye og intensive svinefabrikker formodentlig mindre per produceret gris end de nuværende, men den samlede forurening øges. Støtten til nye slagtesvinestalde er bl.a. betinget af omkostningseffektivitet, at få reduceret omkostningerne per produceret enhed. Jo større staldene er, jo flere producerede enheder er der at sprede omkostningerne på. Nye svinestalde bliver typisk mange gange større end de gamle stalde, og uanset hvilken teknologi, man installerer, så giver større og mere intensivt drevne stalde en større (punkt)forurening til omgivelserne. Også andre problemer øges, som fx sygdom og smitte.

Når omkostningseffektivitet er en afgørende parameter for tildeling af støtte, så siger det sig selv, at de største producenter vil få mest i tilskud. Tilskudsordningen er en favorisering af de meget store svinebedrifter.

Udvikling eller afvikling?

Pengene til støtteordningen bevilges af fødevarerministeren, men kommer oprindeligt fra Den Europæiske Landbrugsfond, hvis formål bl.a. er "at finansiere og styrke livet og udviklingen i landdistrikterne". Hvis der er noget, som (støtten til) de meget store svinefabrikker *ikke* styrker, så er det livet og udviklingen i landdistrikterne. Tværtimod. I Landsforeningen mod Svinefabrikker bliver vi ugentligt kontaktet af borgere, som i den grad føler sig magtesløse over at være nabo til en eller flere af disse svinefabrikker.

Der er altså tale om, at danske skatteydere betaler penge til EU, som så sender en del af disse penge tilbage til den danske stat øremærket til landdistriktsudvikling. Regeringen uddeler så en del af disse midler som "grønne investeringer" til udvidelse af den i forvejen stærkt forurenende svineproduktion. Grønne investeringer pakkes ind i "miljørigtig teknologi", som i forvejen er nødvendig at installere. Ikke til gavn for naboer og natur, men udelukkende for lovmæssigt at kunne placere disse enorme svinefabrikker i det åbne land.

Svineavlerne vinder, lokalsamfundene og naturen taber stort. Overskuddet investeres i svineavlernes udenlandske interesser, og bidrager kun i mindre grad til udvikling i det danske samfund.

Vi leger bare

Når man politisk støtter så store udvidelser af kødproduktionen i Danmark (med ½ mia. kroner i alt i år til svin og kvæg), så er det en indirekte krigserklæring mod klimaet, naturen og befolkningens sundhed. Ammoniakudledningen er katastrofal for de sårbare naturtyper, vi egentlig burde beskytte og værne om. Men som man kunne læse i Altinget den 28. oktober¹, så virker vores naturbeskyttelse ikke. Man opgør 15-17 % af landarealet som beskyttet natur, men som professor Carsten Rahbek udtaler, så er det dybest set bare ”noget vi leger på papir”.

Lige netop dette understøtter hvad vi oplever i Landsforeningen i forhold til moderniseringspuljen. Landbrugsstyrelsen udtaler at ”de ekstra midler er et markant offentligt bidrag til mindre udledning af ammoniak og metan per produceret dyr. Ved at bygge eller tilbygge nye stalde hjælper landmændene både miljøet og får en moderne stald.” Jo, udledningen per dyr reduceres måske – men når antallet af dyr øges markant, så ender forureningen på et højere niveau end før. Man forsøger altså at pakke flere og større svinefabrikker ind i miljøvenligt gavepapir, alt imens antallet af dyr øges. Og så er de beskrevne hensigter jo bare noget vi leger på papir!

I Landsforeningen ser vi ofte ansøgninger, hvor en mindre og ældre svinestald udleder fx 1,5 ton ammoniak-kvælstof per år. Så ansøges der om modernisering og udvidelse, hvorefter udledningen, trods ny teknologi, angives til at stige til fx 6 ton kvælstof per år. Altså typisk en stor forøgelse af forureningen. At producenten får en moderne stald med skatteborgernes hjælp, er jo fint for producenten, men det gavner hverken naboerne, miljøet, naturen eller klimaet. Tværtimod.

Mindre kød, mere grønt

Især klimaforskere peger på, at vi i fremtiden skal producere og spise mindre kød og mere plantekost. Dermed ikke sagt, at vi skal nedlægge svineproduktionen i Danmark; men intet peger på, at der er fornuft i at øge den. I Altinget den 28. oktober udtaler Christian Bugge Henriksen, professor på institut for Plante- og Miljøvidenskab på Københavns Universitet, at ”en omstilling til en mere plantebaseret fødevarerproduktion er ikke en afvikling af landbruget, men en nødvendig udvikling og effektivisering af landbruget. Det er ikke en naturlov, at svineproduktionen i Danmark skal blive ved med at fylde så meget, som den gør i dag.”²

At priserne så oven i købet rasler ned både grundet corona og afrikansk svinepest er endnu en grund til, at det er dybt uforsvarligt at blive ved med at støtte en udvidelse af svineindustrien. Selv i lande som Spanien og Frankrig, som stadig har fuld eksport til Kina, falder priserne. Det samme gør svinepriserne i Kina og har gjort det i flere uger.³

Befolkningens sundhed

Og så har vi slet ikke talt om den epidemiske risiko, som de intensive svinestalde udgør. Lige nu slås vi med corona i mink. I Landsforeningen har vi spurgt både Miljøministeriet og sundhedsmyndighederne om svin kan smittes med corona, og om vi tester svin i Danmark. Svaret kom meget sent fra fødevarerminister Mogens Jensen, som i Debatten på DR udtalte, at svin ikke smittes ”i nævneværdig grad”. Men hvad betyder det?

¹ www.altinget.dk/artikel/rune-engelbreth-naturen-er-en-juridisk-oedemark

² www.altinget.dk/foedevarer/artikel/forsker-til-1f-omstilling-til-mere-plantebaseret-foedevarerproduktion-afvikler-ikke-landbruget

³ landbrugsavisen.dk/dansk-svinenotering-halser-efter-europ%C3%A6iske-konkurrenter

Professor Hans Jørn Kolmos har længe advokeret for systematiske stikprøver af danske svin for corona. Han referer til et canadisk forsøg, som viste, at svin godt kan smittes.⁴ Senere er det kommet frem, at der slet ikke er lavet forsøg eller tests med danske svin – så faktisk ved vi intet om det i Danmark. Landsforeningen bakker op om Hans Jørn Kolmos' opfordring til at teste og screene danske svin for corona, således at befolkningen, og særligt naboer til svinefabrikker, får klarhed over situationen.

Dertil kommer, at der er fundet en ny type svineinfluenza i europæiske svinebesætninger (herunder i danske), som kan føre til pandemi hos mennesker. Ekspertter betegner denne risiko som alvorlig.⁵

Hvis vores beslutningstagere var oprigtigt bekymrede for biodiversitetskrisen, klimakrisen, økonomisk ansvarlighed og befolkningens sundhed, så ville de ikke tilføre svineindustrien 250 millioner ekstra kroner til flere stipladser. Man foranlediges til at tro, at erhvervet har så meget magt og indflydelse, at alle de yderst fornuftige argumenter om at begrænse svineproduktionen tilsidesættes.

I Landsforeningen er vi meget bekymrede over denne udvikling, særligt fordi de selv samme naboer, som gennem skatten bidrager til at betale gildet, også kommer til at betale med deres helbred og deres livskvalitet og gennem fald i ejendomsværdien.

⁴ www.scmp.com/news/china/society/article/3101305/pigs-can-be-infected-coronavirus-canadian-us-study-finds

⁵ www.information.dk/indland/2020/10/forskere-frygter-influenzavirus-svin-kan-udloese-ny-pandemi-mennesker